

Kuratorium Oświaty w Rzeszowie
ul. Grunwaldzka 15
39 – 959 Rzeszów

ZER.5533.89.2017

Rzeszów, 2017- 11-24

PROTOKÓŁ KONTROLI DORAŻNEJ

1. Kontrolę przeprowadzono w Szkole Podstawowej nr 2 w Rzeszowie, ul. Kamińskiego 12, 35-211 Rzeszów.
2. Imię i nazwisko dyrektora szkoły: Ewa Bednarska.
3. Kontrolę przeprowadzili: Grzegorz Moskal – starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Rzeszowie na podstawie upoważnienia z dnia 15 listopada 2017 roku nr RW.057.1257.2017, wydanego przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty oraz Barbara Król - wizytator Kuratorium Oświaty w Rzeszowie na podstawie upoważnienia z dnia 15 listopada 2017 roku nr RW.057.1256.2017, wydanego przez Podkarpackiego Kuratora Oświaty.
4. Nazwa i siedziba organu sprawującego nadzór pedagogiczny: Podkarpacki Kurator Oświaty, 35-959 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 15.
5. Termin rozpoczęcia kontroli: 20.11.2017 r.
Termin zakończenia kontroli: 24.11.2017 r.
Dni czynności kontroli: 20 i 24 listopada 2017 r.
6. Tematyka kontroli:
Sprawdzenie prawidłowości działań szkoły w zakresie dotyczącym zapewnienia uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w czasie zajęć organizowanych przez szkołę, przestrzegania praw ucznia i dziecka, działań wychowawczych szkoły.
7. W trakcie kontroli:
  - Przeprowadzono rozmowę z dyrektorem szkoły.
  - Przeprowadzono rozmowy z pedagogiem i nauczycielem wychowania fizycznego.
  - Dokonano analizy stosownej dokumentacji.
  - Obserwowano fragment lekcji wychowania fizycznego.
  - Obserwowano nauczycieli i uczniów w czasie przerw.

8. Opis ustalonego stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości:

Szkoła Podstawowa nr 2 w Rzeszowie posiada plan dyżurów nauczycieli na rok szkolny 2017/2018 (zał.1). Dokument ten przewiduje obecność nauczyciela na każdej przerwie, wskazuje nazwisko konkretnego nauczyciela sprawującego dyżur oraz określa dokładnie miejsce sprawowanego dyżuru. Dla przykładu:

I piętro - pokój nauczycielski i okolice, toalety, środek korytarza, korytarz i okolice gabinetu pedagoga, stołówka;

Parter – szatnia, hol główny, środek korytarza, okolice sklepiku, toalety, okolice korytarza do sali gimnastycznej i toalety przy salach, szatnie w-f i przedsionek sali gimnastycznej.

EV ¹ *W*

Każdemu nauczycielowi przydzielono w planie jeden rejon z ww. Przed pierwszą lekcją dyżur zapewnia - 5 nauczycieli, po pierwszej lekcji - 10 nauczycieli, po drugiej lekcji - (11-12) nauczycieli, po trzeciej - 11 nauczycieli, po czwartej i piątej - 12 nauczycieli, po szóstej lekcji - 11 nauczycieli, po siódmej - 8 nauczycieli.

Na podstawie analizy dokumentu i dokonanych obserwacji dyżurów nauczycieli można uznać, że dyżury zaplanowano w przemyślany sposób, nauczyciele natomiast rzetelnie starają się sprawować opiekę w czasie przerw. Wszystkie przerwy są 10 minutowe, natomiast dwie z nich wydłużono do 20 minut w czasie obiadu.

W celu zapewnienia uczniom bezpieczeństwa oraz ujednoliconego i właściwego reagowania w przypadku zaistnienia sytuacji trudnych w szkole, opracowano *Procedury interwencyjne wszczynane każdorazowo po zaistnieniu danego zdarzenia* (zał.2). W dokumencie wyróżniono następujące rodzaje zdarzeń: *uczeń pod wpływem alkoholu lub innego środka odurzającego, bójka, niszczenie mienia, wymuszenia - stosowanie przemocy, wulgaryzmy, wagary, wypadek w szkole, łamanie zasad dotyczących korzystania z telefonów komórkowych, procedura zakładania „Niebieskiej Karty”*. Do każdego przypadku opracowano oddzielnie szczegółowe sposoby postępowania.

Odnosząc się do *procedury nr VIII - Wypadek w szkole* zauważa się, że przytoczono następującą definicję wypadku: *zdarzenie, którego skutkiem jest uraz, ból lub złe samopoczucie*. Zauważa się, że jest to definicja mało precyzyjna i niespójna z ogólnie przyjętą definicją wynikającą z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tj. Dz.U.2009.167.1322), w której podkreśla się nagłość zdarzenia, przyczynę zewnętrzną oraz związek z pracą (w przypadku szkoły-szkołą). W procedurze nie określono też rodzajów wypadków, do których może dojść na terenie szkoły (lekki, ciężki, zbiorowy, śmiertelny) oraz nie dokonano ich charakterystyki.

Procedura przewiduje powiadomienie o wypadku dyrektora szkoły, rodziców i pogotowia. Brak informacji na temat niezwłocznego powiadomienia o wypadku: pracownika służby bezpieczeństwa i higieny pracy, społecznego inspektora pracy, organu prowadzącego szkołę, rady rodziców. Natomiast, w przypadku wypadku śmiertelnego, ciężkiego i zbiorowego dodatkowo prokuratora i kuratora oświaty. Brak informacji na temat niezwłocznego powiadomienia państwowego inspektora sanitarnego w przypadku wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia. Z punktu 4 ww. procedury - *zabezpieczenie miejsca wypadku* nie wynika, który pracownik jest za to odpowiedzialny lub do tego upoważniony. W dokumencie nie określono składu zespołu powypadkowego ani nie wyjaśniono, kto może być przewodniczącym takiego zespołu. Z procedury wynika, że protokół powypadkowy podpisuje tylko rodzic. Nie ma wzmianki na temat podpisania protokołu przez członków zespołu powypadkowego oraz przez dyrektora szkoły. Procedura nie przewiduje możliwości wniesienia zastrzeżeń, co do ustaleń zawartych w protokole oraz nie informuje o sposobie rozpatrzenia takich zastrzeżeń.

Po analizie trzech protokołów powypadkowych (zał.3,4,5), udostępnionych przez szkołę stwierdza się, że zastosowano niewłaściwy wzór protokołu, niezgodny z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U.2003.6.69). W związku z zastosowaniem w przedstawionych protokołach, ich starego wzoru, nie pouczono rodziców (prawnych opiekunów) o możliwości, sposobach i terminie złożenia zastrzeżeń.

EW

all

W

Z kolei wyciąg z rejestru wypadków (zał.6) jest zgodny z wzorem określonym w załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia.

Z przeprowadzonego badania treści protokołów powypadkowych oraz treści rejestru wypadków wynika, że na terenie obiektu szkolnego w bieżącym roku szkolnym 2017/2018 doszło do trzech wypadków uczniów. Były to wypadki lekkie, których efektem było: rozcięcie łuku brwiowego, uraz palca oraz stłuczenie. W rejestrze wypadków odnotowano natomiast tylko jeden z powyższych, odnoszący się do rozciętego łuku brwiowego. Z informacji uzyskanej od Pani Dyrektora wynika, że pozostałe dwa protokoły powypadkowe wpłynęły do niej w dniu kontroli. Wobec tego, nie zdażyła zarejestrować ich w rejestrze wypadków.

Z analizy rejestru pomocy udzielonej uczniom przez higienistkę szkolną (zał.7) wynika, że od 1 września 2017 r. reagowała ona 198 razy. W 83 przypadkach uczniowie zgłaszali urazy lub rany palców, kostek, kolan, głowy, łokci itp. 13 takich zdarzeń wystąpiło w związku z zajęciami wychowania fizycznego. Najwięcej - 25 wszystkich takich zdarzeń dotyczyło uczniów klas czwartych. Niepokój budzi ilość i częstotliwość zgłaszanych przez uczniów urazów i ran. Należałoby podjąć działania w celu określenia przyczyn takich sytuacji.

Wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych w kwietniu i maju 2017 r. dotyczących stanu bezpieczeństwa w szkole (zał.8) nie uwzględniają wyników ankiety nauczycielskiej dotyczącej miejsc szczególnie niebezpiecznych na terenie szkoły (zał.9). Warto odnotować, że większość rodziców w ankiecie podało, że o wypadku dowiedziało się od dziecka.

Szkoła posiada jedną salę gimnastyczną, na której odbywają się zajęcia z wychowania fizycznego. Pani Dyrektor podaje, że we wszystkich klasach, liczba uczniów nie przekracza liczby określonej w przepisach, nakazującej podział na grupy. Ponadto, nie stosuje łączenia klas ze względu na płeć, ponieważ spowodowałoby to wydłużenie godzin lekcyjnych dla wszystkich klas. Obecnie zajęcia lekcyjne kończą się o godzinie 15.30 (zał.). Kontrola wykazała, że uczniowie mają do dyspozycji dwie szatnie przy sali gimnastycznej, w ten sposób odseparowuje się dziewczęta od chłopców w czasie przebierania w stroje sportowe. Ponadto, w tym czasie nad bezpieczeństwem uczniów czuwa nauczyciel dyżurujący w korytarzu przy szatniach.

Zauważyć należy, że zarówno przy szatni, jak i przy sali gimnastycznej, w widocznym miejscu wiszą: *regulamin sali gimnastycznej* oraz *regulamin korzystania z szatni przy sali gimnastycznej* (zał.10,11). Punkt 9 regulaminu sali gimnastycznej zobowiązuje uczniów do *przestrzegania poleceń nauczyciela szczególnie dotyczących ład, porządku, dyscypliny w czasie zajęć i po ich zakończeniu*. Punkt 12 nakazuje uczniom *zgłaszać każdy wypadek nauczycielowi*. Z kolei punkt 4 regulaminu korzystania z szatni przy sali gimnastycznej zawiadamia: *o wszelkich przejawach agresji wśród uczniów, zauważonych uszkodzeniach sprzętów lub szatni czy innych niepokojących zdarzeniach należy niezwłocznie poinformować nauczyciela dyżurującego*.

Jednym z nauczycieli prowadzących wychowanie fizyczne w szkole jest

Pani Dyrektor podała, że obserwowała zajęcia u tego nauczyciela i przedstawiła dwie karty z obserwacji zajęć (zał.12,13). Pierwsza obserwacja z 23.02.2015 r., druga z 07.01.2016 r. W obu obserwacjach nie odnotowano negatywnych uwag w stosunku do sposobu prowadzenia zajęć przez nauczyciela. Obserwacje została podsumowana stwierdzeniami, że zajęcia były bardzo dobrze przygotowane pod względem metodycznym

EV

all

oraz bardzo dobrze zrealizowane. Nauczycielka wykorzystwała w trakcie zajęć różnorodne metody i formy pracy. Odpowiednio aktywizowała całą grupę. Wszystkich uczniów zaintrygowała tematem lekcji. W treści drugiej obserwacji, zamieszczono uwagę dotyczącą ucznia nierespektującego poleceń nauczyciela.

W opinii Pani Dyrektor (zał.14), nauczycielka jest doświadczonym nauczycielem, lubianym przez uczniów, ma wiele osiągnięć dydaktycznych. Jak podkreśla, nie miała do tej pory skarg na nauczycielkę, poza jedną – 3 lata temu, dotyczącą faworyzowania dziewczynek na zajęciach wychowania fizycznego. W związku z tą skargą, Pani Dyrektor przeprowadziła rozmowę z nauczycielką odnośnie metod jej pracy i postaw wobec uczniów.

Jak podaje nauczycielka w swoich wyjaśnieniach (zał.15), uczniowie nie mają wpływu na wpisywanie ocen, *nie zabrania uczniom wyjścia do higienistki, jeżeli nie ma ku temu istotnych powodów* (np. 5 minut do końca lekcji). Twierdzi, że *podczas jej zajęć, nie miała miejsca sytuacja, którą można uznać za wypadek*.

W toku kontroli, nie zechciała jednak odnieść się pisemnie do zarzutów poruszonych w piśmie anonimowych rodziców, opisujących *kilkakrotne sytuacje*, w których dochodziło do *kopania dziewczynek przez chłopców po nogach, kostkach itd.*, w wyniku których doszło do *interwencji lekarskiej*. Ponadto, nie odniosła się pisemnie do kwestii opisanych w piśmie tj. przypadków *stłuczeń głowy, popychania i bagatelizowania* takich zdarzeń.

W opisywanych wcześniej procedurach interwencyjnych... (zał.2), pod numerem V znajduje się procedura interwencyjna o nazwie: *wulgaryzmy*. Dokument zobowiązuje każdego pracownika do reagowania i zgłaszania wychowawcy wulgarnego słownictwa, nakazuje nauczycielom wpisywanie adnotacji do dziennika uwag danej klasy. W takiej sytuacji wychowawca powinien *odjąć uczniom punkty* i przeprowadzić pogadankę dla rodziców. Natomiast każdy nauczyciel zwracać uczniom uwagę na kulturę słowa, a wychowawca na bieżąco powinien planować i przeprowadzać lekcje wychowawcze na ten temat.

Szkoła posiada program wychowawczo-profilaktyczny (zał.16). Rozdział VII punkt 1b podpunkt 13 nakłada na wychowawcę obowiązek reagowania na przejawy agresji. Rozdział VII punkt 1 wylicza obowiązujące w szkole normy z zakresu tolerancji, szacunku, kulturalnego zachowania, używania form grzecznościowych, kultury języka. W rozdziale IX opisano sposoby realizacji wartości m.in. szacunku i tolerancji w procesie wychowawczym. Rozdział X – kalendarz imprez i uroczystości szkolnych planuje przeprowadzenie w szkole Światowego Dnia Życzliwości i Pozdrowień, którego efektem będzie koncert życzeń oraz kartki z pozdrowieniami. W rozdziale XII przedstawiono diagnozę problemów występujących w środowisku szkolnym. W diagnozie ustalono przejawy zachowań problemowych i podzielono je na trzy grupy: agresja (słowna i fizyczna) - popychanie, przezywanie, wyśmiewanie się, bicie, wulgaryzmy, dokuczanie, podstawianie nóg; niska kultura osobista – niegrzeczne odzywanie się do siebie, nieuprzejmość, brak szacunku dla innych, niekulturalne zachowanie się, brak reakcji na polecenia nauczyciela, niewłaściwe zachowanie na przerwach; słabe umiejętności społeczne – brak dostatecznej akceptacji i tolerancji, niekoleżeńskość, egoizm. Ustalono również przyczyny w/w zachowań. Jako obszar działań wychowawczo-profilaktycznych przyjęto m.in.: kształtowanie tolerancji i szacunku dla innych oraz kształtowanie umiejętności współżycia społecznego, norm etycznych i kultury osobistej. W obu obszarach zaplanowano działania m.in.: integrowanie zespołu klasowego, organizowanie imprez, opracowanie norm współżycia w klasie, szkole i dbanie o ich egzekwowanie, organizowanie różnych form pomocy koleżeńskiej, ćwiczenia zachowań asertywnych, zapoznanie uczniów z prawami i obowiązkami ucznia, przypominanie treści obowiązujących procedur, wdrażanie do właściwego zachowania się.

Ely

Handwritten signature and initials.

Analiza tematyki zajęć z wychowawcą w klasach czwartych (zał.17) dowodzi, że nauczyciele istotnie realizują założenia i cele programu wychowawczo-profilaktycznego w obszarze kształtowania umiejętności współzycia społecznego, norm etycznych i kultury osobistej. Przykładowe tematy: *ustalenie kontraktu klasowego, dobra współpraca w klasie, Światowy Dzień Życzliwości i Pozdrowień, zasady zachowania w teatrze, jak być dobrym kolegą – zasady postępowania w sytuacjach trudnych, zabawy integracyjne, emocje, przypominamy zasady zachowania się wobec kolegów z klasy.*

Pani pedagog podała w rozmowie (zał.18), że odnotowała jedną sytuację, w której uczeń stosował wulgaryzmy w stosunku do innego ucznia. Aktualnie nie docierają do niej sygnały używania wśród uczniów wulgaryzmów lub przemocy słownej. Pani Dyrektor również nie posiada informacji na ten temat (zał.14). Jak podaje, nie miała żadnych sygnałów sugerujących występowanie przemocy słownej wśród uczniów.

Z badania treści uwag (zał.19,20,21,22,23) wpisywanych uczniom klas czwartych wynika, że nauczyciele kilkakrotnie wpisali negatywne spostrzeżenia dotyczące nieodpowiedniego słownictwa. W klasie IV b – 1 uwaga, IV c – 4 uwagi.

Kwestia zadawania uczniom zadań domowych uregulowana jest w statucie szkoły (zał.24). Zgodnie z jego treścią na okres przerw świątecznych i ferii nie zadaje się zadań domowych.

Uwagi i spostrzeżenia

- Warto zaplanować i przeprowadzić kontrole związane z zapewnieniem uczniom bezpieczeństwa w czasie zajęć organizowanych w szkole.
- Wychowawcy w czasie ogólnych spotkań z rodzicami powinni informować rodziców o sposobach zapewniania uczniom bezpieczeństwa w szkole oraz umożliwić im na każdym spotkaniu składanie uwag, wniosków, skarg w tym zakresie, celem wyeliminowania ewentualnych zagrożeń.
- Zasadne jest dokonać analizy, pod kątem ustalenia przyczyn niepokojącej liczby zdarzeń z udziałem uczniów, skutkujących urazem lub raną, zaewidencjonowanych w rejestrze higienistki szkolnej.
- Warto określić konkretne działania, które należy podjąć w związku z wynikiem ankiety nauczycielskiej, w której nauczyciele stwierdzili, że schody należą do miejsc szczególnie niebezpiecznych na terenie szkoły.
- Warto także ustalić przyczyny, dlaczego większość rodziców w ankietach stwierdziło, że o wypadku dowiedziało się od dziecka.
- Analiza procedury interwencyjnej odnoszącej się do zaistnienia wypadku w szkole wskazuje na potrzebę zmiany definicji wypadku.

9. Zalecenia wynikające z przeprowadzonych czynności kontroli:

- **Doprecyzować i ujednoczyć poszczególne punkty procedury interwencyjnej w przypadku zaistnienia wypadku w szkole do § 41-§52 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U.2003.6.69 ze zm.) oraz stosować ją w praktyce;**

EV

5

[Handwritten signature]

Termin realizacji zalecenia: od zaraz.

- W przypadkach sporządzania protokołu powypadkowego, stosować wzór określony załączniku nr 1 ww. rozporządzenia.

Termin realizacji zalecenia: od zaraz.

- Monitorować pracę szkoły w zakresie zapewnienia uczniom bezpieczeństwa zgodnie z § 22 ust. 1 pkt rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U.2017.1658).

Termin realizacji zalecenia w bieżącym roku szkolnym: od zaraz

Pouczenie:

Zgodnie z § 18 rozporządzenia MEN z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U.2017.1658) dyrektor szkoły, w terminie 7 dni roboczych od otrzymania protokołu kontroli, może zgłosić do organu sprawującego nadzór pedagogiczny, pisemne, umotywowane zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli.

Dyrektor szkoły, zgodnie z art. 55 ust. 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U.2017.59,949) w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń, a w przypadku wniesienia zastrzeżeń w terminie 30 dni od dnia otrzymania pisemnego zawiadomienia o nieuwzględnieniu zastrzeżeń, jest obowiązany powiadomić:

- 1) organ sprawujący nadzór pedagogiczny o sposobie realizacji zaleceń;
- 2) organ prowadzący szkołę o otrzymanych zaleceniach oraz o sposobie ich realizacji.

Protokół podpisali:

DYREKTOR
Szkoły Podstawowej Nr 2

mgr Ewa Bednarska

(miejsce, data, podpis dyrektora szkoły)

WIZYTATOR

Barbara Król

STARSZY WIZYTATOR

Grzegorz Moskal

24.11.2017

(miejsce, data, podpis kontrolujących)

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje dyrektor szkoły, a drugi włącza się do akt kontroli.

Poświadczam odbiór protokołu kontroli:

DYREKTOR

Szkoły Podstawowej Nr 2

24.11.2017 mgr Ewa Bednarska

(data i podpis dyrektora szkoły)